

Latvijas Komunistiskās (boļševiku) partijas (LK(b)P)
Rēzeknes apriņķa komiteja

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

PA-124.fonds

1940.g.-1941.g.;1944.g.-1949.g.

No 1920.g. līdz 1940.gada pirmajai pusei LKP Latgales apgabala organizācijas¹⁾ sastāvā nelegāli darbojās LKP Rēzeknes rajona organizācija.

1940.g. jūnijā tā legalizējās.

1940.g. 15.augustā LKP CK nolēma likvidēt LKP apgabalu un rajonu organizācijas un to vietā izveidot 19 apriņķu (pēc administratīvi teritoriālā iedalījuma) un 4 pilsētu LKP organizācijas.

LKP Rēzeknes apriņķa organizācija faktiski tika nodibināta jau 1940.g. jūlijā.²⁾ To vadīja apriņķa komiteja (AK), 9 cilvēku sastāvā.

1940.g. 8. oktobrī LKP kļuva par Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) partijas (VK(b)P) sastāvdaļu un ieguva nosaukumu LK(b)P. Saskaņā ar VK(b)P statūtiem partijas šūniņas tika pārdēvētas par partijas pirmorganizācijām.

Pirmā legālā LK(b)P Rēzeknes apriņķa organizācijas konference notika 1940.g. 7.decembrī³⁾

LK(b)P Rēzeknes apriņķa komitejas struktūra bija šāda:⁴⁾

- pirmais un otrais sekretārs
- sekretāra palīgs
- propogandas un agitācijas nodaļa
- kadru nodaļa
- organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors)

1940.gadā LK(b)P Rēzeknes apriņķa organizācijas sastāvā ietilpa 7 partijas pirmorganizācijas un 1941.g. maijā - 6.⁵⁾

1) Latvijas Valsts arhīvā LKP Latgales apgabala komitejas dokumentu fonda nav.

2) LVA, PA-124.f., 1.apr., 1.l., 37.lp.o.p. un 2.l., 2.lp.

3) LVA, PA-101.f., 2.apr., 71.l., 1.lp. un 16.lp.o.p.

4) Turpat, 361.l., 24.lp.

5) LVA, PA-101.f., 2.apr., 524.l., 79.lp. un 526.l., 137.lp.

Sākoties vācu okupācijai 1941.gada jūnijā, apriņķa komiteja darbību pārtrauca, 1942.g. septembrī nodibināja Rēzeknes apriņķa partijas pagrīdes komiteju.⁶⁾ No 1943.g. aprīļa līdz 1943.g. galam to vadīja jaunizveidotā LK(b)P Latgales apgabala komiteja.⁷⁾

Pēc padomju varas atjaunošanas Rēzeknē 1944.g. 27.jūlijā LK(b)P Rēzeknes AK legalizējās. 1944.g. 19.augustā LK(b)P CK apstiprināja tās sastāvu: pirmais un otrais sekretārs, Rēzeknes apriņķa izpildkomitejas priekšsēdētājs, Iekšlietu tautas komisariāta Rēzeknes apriņķa nodaļas priekšnieks, Valsts drošības tautas komisariāta Rēzeknes apriņķa nodaļas priekšnieks.⁸⁾

Vēlāk LK(b)P Rēzeknes AK locekļus ievēlēja apriņķa partijas konferencē (pirmā notika 1945.g. 5.decembrī) un plēnumā ievēlēja sekretārus un apriņķa komitejas biroju. Birojā un AK personālais un skaitliskais sastāvs mainījās: 1945.gadā AK locekļu skaits 23, biroja - 9,⁹⁾ 1949.gadā - 35 un birojā - 9.¹⁰⁾

No 1944.g. līdz 1948.g. LK(b)P Rēzeknes AK struktūra bija šāda:¹¹⁾

- propagandas un agitācijas nodaļa
- organizatoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors)
- militārā nodaļa
- kadru nodaļa (no 1945.gada)

6) LVA, PA-301.f., 1.apr., 29.1., 29.lp. un История Коммунистической партии Советского Союза. - М., 1970.

7) Коммунистическая партия Латвии в цифрах. 1904-1983 г.г. - Рига, 1984. - С.52.

8) LVA, PA-101.f., 3.apr., 10.1., 17.lp.

9) LVA, PA-125.f., 3.apr., 7.1., 3. un 19.lp.

10) Turpat, 6.apr., 1.1., 73.o.p.lp. un 4.1., 3.lp.

11) LVA, PA-101.f., 3.apr., 13.1., 114.lp.

Reorganizācijas rezultātā no 1949.g. 1.marta kadru nodaļu un militāro nodaļu likvidēja; organizātoriskā darba un instruktoru nodaļu pārdēvēja par partijas, arodbiedrību un komjaunatnes organizāciju nodaļu un nodibināja lauksaimniecības nodaļu, kā arī rūpniecības un transporta nodaļu.¹²⁾

1949.g. marta beigās izveidoja nodaļu darbam ar sievietēm.¹³⁾

Šī struktūra saglabājās līdz LK(b)P Rēzeknes AK likvidācijai. Saskaņā ar LK(b)P CK 1947.g. 14.oktobra lēmumu Rēzeknes apriņķi sadalīja divos apriņķos - Rēzeknes un Viļānu. un izveidoja LK(b)P Viļānu apriņķa komiteju.

LK(b)P Rēzeknes apriņķa organizācija 1945.gadā apvienoja 31 partijas pirmorganizācijas un 1949.gadā - 102.¹⁵⁾

Saskaņā ar LK(b)P CK 1947.g. 15.jūlija lēmumu apriņķu partijas komitejām atļāva veidot LK(b)P pagastu komitejas pagastu pirmorganizācijās, kur tajā bija nemazāk kā 10 VK(b)P biedru, likvidējot šajos pagastos pagastu partorgu amatus¹⁶⁾ (algotā partijas organizatora (partorga) amatu LK(b)P CK noteica 1941.g. 6.janvārī)¹⁷⁾ LK(b)P pagasta komiteja apvienoja visas partijas pirmorganizācijas, kuras atradās pagasta teritorijā.

1949.gadā Rēzeknes apriņķī darbojās LK(b)P 13 pagastu partijas komitejas:¹⁸⁾

12) LVA, PA-101.f., 12.apr., 17.l., 46.-47.lp.

13) Turpat, 289.lp.

14) Turpat, 10.apr., 22.l., 87,-88.lp. Sk.LK(b)P Viļānu apriņķu komitejas (PA-139.fonds) vēsturisko izziņu

15) Turpat, 8.apr., 50.l., 29.lp., 12.apr., 134.l., 62.lp.o.p.

16) Turpat, 10.apr., 19.l., 48.lp.

17) Turpat, 1.apr., 12.l., 38.lp.

18) LVA, PA-101.f., 12.apr., 126.l., 170.-171.lp.

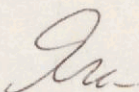
- Andrupenes
- Bērzgales
- Dricēnu
- Ezernieku
- Kaunatas
- Makašēnu
- Malatas
- Nautrēnu
- Ozolaines
- Rēznas
- Ružinas
- Sakstagala
- Silajāņu

Ar VK(b)P CK 1949.g. 24.decembra lēmumu un LK(b)P CK 1949.g. 30.decembra biroja sēdes lēmumu Latvijas PSR izveidoja 58 lauku rajonus. LK(b)P apriņķu un pagasta komitejas likvidēja, to vietā nodibināja rajonu komitejas.¹⁹⁾

LK(b)P Rēzeknes AK likvidēja, tās vietā tika nodibināta LK (b) P Rēzeknes un Maltas rajonu komitejas.²⁰⁾

Daļu Rēzeknes apriņķa pagastu pievienoja Dagdas, Kārsavas un Preiļu rajoniem.

1.kat.arhiviste

T.Jakovļeva

19) Turpat, 26.l., 193.lp.

20) Sk.LKP Rēzeknes rajona komitejas (PA-4144.fonds) un LKP Maltas rajona komitejas (PA-4138.fonds) vēsturiskās izziņas

Šinī lietā 141/5017 cetur-
desmit astoņi numurētais lapas
1999. g. «13.» decembris
LVA arhivists B. Krūmiņš